

власної культури, до відсутності діалогу, до ксенофобії і релігійної нетерпимості, яка шкодить процесам існуванню суспільства.

Джерела

1. Филипович Л. Стереотипи в релігійній сфері: різноманітність змістів і одноманітність форм. // Університетські наукові записки. - 2009. - № 3. - С. 419-423. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_3_75
2. Бутиріна М. Стереотипи масової свідомості: особливості формування та функціонування у медіа середовищі. – Дніпропетровськ: «Слово». – 2009 .
3. Кузнецова Т. "Свій"/"чужий" у текстовому просторі ЗМІ. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2153>
4. Телебачення спецоперацій. Маніпулятивні технології в інформаційно-аналітичних програмах українського телебачення: моніторинг ,методи визначення та засоби протидії. Рекомендації щодо принципів відкритої редакційної політики телеканалів / Н. Л. Лігачова, С. М. Черненко, В. Ф. Іванов. – К. : Телекритика, Інтерньюз-Україна, 2003.
5. Меттінглі Т. Влучити в ціль. Розділ із книги «Біла пляма». Перекладено з англійської асоціацією «Новомедіа», 2009 р. Blind spot: when journalists don't get religion / edited by Paul Marshall, Lela Gilbert, Roberta Green Ahmanson. – New York: Oxford University Press, 2009. – 220 Режим доступу: <http://ru.telekritika.ua/news/2009-06-05/46055>

9. Андрій ТИЩЕНКО. Вплив харизматичних рухів на соціально-духовну сферу суспільства (на прикладі «Нового Покоління»)

В своїй статті ми прагнемо проаналізувати специфіку та напрямки соціальної та євангелізаційної діяльності харизматичних церков на прикладі церкви «Нове покоління», розглянемо деякі особливості поглиблення інтеграції харизматів в українське суспільство.

На сьогоднішній день харизматичні церкви в Україні, тримаючи високі темпи, продовжують свою активність, в якій тісно переплітаються євангелізаційна і соціальна, політична і економічна діяльність. Спостерігається активне включення представників харизматичного руху майже в усі сфери суспільного життя країни, «харизматичний рух і репрезентовані ним харизматичні церкви стрімко еволюціонують в напрямку подальшої адаптації до наявного суспільно-політичного контексту» [2. - С.23].

Харизматичні церкви є об'єктом постійних релігієзнавчих рефлексій. Дослідженню їх діяльності, як неорелігійних утворень, присвячені наукові доробки Н.Дудар, В.Єленського, Ю.Наріжного, О.Спис, В.Титаренко, П.Павленка, О.Пашинського, Л.Филипович та ін.

Сучасні умови існування українських християн є досить специфічними. З-поміж інших виділимо наступні: по-перше, постмодернізаційні процеси, що відбуваються у суспільстві й зачепили саме християнство, яке відчуває необхідність пристосування до нових вимог часу; по-друге, збільшення кількості релігійних напрямків призвело до їхньої конкуренції між собою на релігійному ґрунті; по-третє, ситуація, пов'язана з харизматичними церквами, ускладнюється через особливості сприйняття громадськістю цього руху. Важко долається наслідок радянської ідеології й розуміння їх виключно як сектантів. Крім того, діяльність деяких окремих харизматичних пасторів, тиражована ЗМІ, здатна кинути тінь недовіри на всі харизматичні церкви.

В Україні нині діють такі об'єднання церков харизматичного напрямку та незалежні громади, як Церква Повного Євангелія, Церква Живого Бога, Джерело життя, Українська християнська євангельська Церква, Духовний центр «Нове покоління» християнських Церков України, Духовне управління Церков євангельських християн, Об'єднання незалежних харизматичних християнських церков України Повного Євангелія та ін.

Етноконфесійна специфіка українських харизматичних церков має прояв і в діяльності цих релігійних суб'єктів. Вона не є такою, що цілковито спрямована на задоволення особистих інтересів прозелітів, а відстоює загально християнські цінності. Так, на засіданні Ради Євангельських протестантських церков України глави цих церков спільно виступили на захист моральності в суспільстві. Євангельські церкви, які взяли участь у роботі Ради Євангельських протестантських церков України, запланували на наступне спільні заходи, спрямовані на утвердження в українському суспільстві сімейних цінностей та

високих моральних засад. Представники харизматичних церков беруть активну участь у громадському й політичному житті країни, що передбачено статутами їх громад [6], здійснюють різнобічну благодійну діяльність, приділяють увагу незахищеним верствам населення та подоланню таких соціальних патологій як пияцтво, наркоманія та ін. [4. - С.10]. Це зокрема засвідчується статутами окремих церков. Так, церква «Джерело життя» анонсує створення із середовища віруючих групи, асоціації й об'єднання для здійснення благочинності та милосердя [5. – С .56].

Соціальне вчення протестантських організацій в основному представлено у програмних документах – доктрині, концепції, позиції тієї чи іншої організації до тих чи інших питань. Як правило, всі програмні документи конфесій спрямовані на визначення відносин церкви та інших соціальних інститутів суспільства. Тому загальним для всіх представлених концепцій і програм є блок розуміння прав людини, а також витлумачення участі протестантських конфесій у політичному житті держави та організації допомоги нужденним.

Варто зазначити, що є документ, який відображає соціальну концепцію та ставлення до окремих питань, прийнятий протестантами в Україні. Своє ставлення до суспільства представники п'ятидесятників окреслили у «Основах віровчення та богослужбової практики». У розділі «Наше ставлення» Церква вчить, що віруюча людина повинна мати активну життєву позицію, піклуватися про добробут своєї країни, про проблеми суспільства й виробництва, виконувати цивільні обов'язки. Така позиція втілюється в життя і представниками церкви «Нове Покоління» по всій території України, Росії та Європи. Щодо ставлення до інших конфесій, то йдеться про те, що необхідно жити в мирі і злагоді з іншими, виявляти до них повагу, милосердя, любов, не засуджувати й не лихословити, не ворогувати з ними; усіх християн вважати Божими дітьми. Однак це питання залишається дискусійним, оскільки співпраця з іншими церквами залежить від особистих відносин між керівниками громад. В підрозділі соціальної концепції «До світської влади» зазначається, що християни повинні шанувати владу, коритися владі, віддавати їй належне, молитися за владу [Там само]. Тут чітко зазначається, що церква відокремлена від держави, але це не заважає деномінації включатися в розробку соціальних проектів та їх реалізацію. Загалом можна сказати, що церква бажає активно співпрацювати як з державою, так і з громадськими організаціями в соціальній сфері. На сьогоднішній день церкви «Нового Покоління» в Україні є членами Української Міжцерковної Ради, а її представники входять до керівного складу цієї Ради¹.

Варто відзначити, що в соціальних доктринах сучасних протестантських церков розроблені принципи співпраці із суспільством й виконання кожним віруючим своїх громадянських обов'язків.

Для того, щоб детальніше зрозуміти принципи соціального служіння протестантів, пропонуємо розглянути соціальну сферу діяльності церкви «Нове Покоління», який веде роботу в семи основних напрямках: турбота про сиріт і дітей з неблагополучних сімей; консультації і психологічна допомога (call-центри), допомога людям, залежним від наркотиків й алкоголю; турбота про дітей і підлітків; допомога людям, які знаходяться в пенітенціарних закладах; турбота про хворих і літніх людей; турбота про знедолених тощо.

Обрані церквою напрямки соціально-євангелізаційної роботи є досить непростими. Станом на 2014 рік церквою «Нове покоління» підтримуються 32 родини з Марганця (Запоріжська обл.), Іларіонова (Дніпрівська обл.), Терновки (Дніпрівська обл.), Городище (Черкаська обл.), які зважилися прийняти дітей, позбавлених батьківської опіки, у свій будинок.

За період з 2011 до 2014 роки 122 дитини були взяті під опіку до будинків сімейного типу тими сім'ями, які були членами церкви «Нове покоління»; 67 дітей сиріт було усиновлено [3].

На даний час працюють цілодобово 27 центрів консультаційно-психологічної допомоги на території України й Росії. За рік здійснюється близько 97 тис. консультацій по телефону. Найбільш відомі і ефективні консультаційні центри знаходяться на території України зокрема в містах – Дніпро, Харків, Добропілля. Окрім консультацій по телефону, за

згодою двох сторін, відбуваються зустрічі й особисті консультації. Під час особистих зустрічей було надано допомогу близько 11 тис. чоловікам і жінкам, з яких більше тисячі – підлітки, яких застерegli від самогубства, спроб вжити наркотичні речовини, від необдуманих статевих відносин тощо.

В середині 90-х років м. ст. в Україні почали роботу центри реабілітації для людей, залежних від наркотиків й алкоголю. Робота Центрів спрямована на те, щоб допомогти залежній людині духовно й фізично відновитися, а також надати сприяння в її подальшій адаптації в суспільстві – здобуванні освіти, професії, працевлаштуванні тощо [3]. На сьогоднішній день на базі церкви «Нове покоління» існує понад 200 центрів реабілітації, які знаходяться в 100 населених пунктах. Майже одночасно проходять реабілітацію дві тисячі чоловіків і жінок, 39% з них отримують повну свободу і змінене життя. Реабцентри існують за рахунок добровільних пожертвувань батьків тих осіб, які проходять реабілітацію.

У центрах реабілітації приділяється багато часу вивченню Біблії і здійсненню «роботи» Слова Божого на практиці. Тисячі людей, які пройшли реабілітацію в центрах, відмовившись від вживання наркотиків, алкоголю і сигарет, вже змогли стати повноцінними членами суспільства – поновлюючи здоров'я, вони створюють сім'ї, народжують дітей. Система роботи в реабцентрі побудована таким чином, що залежному допомагають не тільки відмовитися від згубних звичок, але й надають практичні рекомендації – як бути повноцінним членом суспільства, як вести здоровий спосіб життя.

Сьогодні в Україні, на базі церкви «Нове Покоління» вже п'ять років веде свою роботу унікальний центр реабілітації. Унікальний, оскільки в ньому можуть перебувати мами з дітьми. Відтак жінки, які мають згубні звички і залежності, можуть, не розлучаючись зі своїми дітьми (неважливо, це – новонароджена дитини, а чи ж підліток) можуть почати життя заново. Робота центру спрямована саме на надання допомоги жінкам з дітьми. Коли жінка переживає важкий період у своєму житті, вона ризикує втратити батьківські права. Навіть, якщо вони вже усвідомила свої помилки і притримується зорового способу життя, дуже складно, буває, повернути дитину. Реабілітаційний центр, надаючи можливість матері перебувати разом з дитиною, позитивно впливає на рішення жінки, її душевно-емоційне відновлення.

Сьогодні в 419 навчальних закладах представниками молоді церкви «Нове покоління» кілька разів на тиждень проводяться профілактичні лекції та майстер-класи, спрямовані на надання молодим людям інформації про різні сфери їх життя. Під патронатом «Нового покоління» працює низка громадських молодіжних і дитячих організацій, основний напрямок діяльності яких – це надання допомоги молодим людям у сфері фізичного здоров'я і духовного розвитку. За рік проведено більш, ніж 387 розважальних заходів різного характеру, в 62-х населених пунктах, де працюють молодіжні організації, спортклуби і танцювальні колективи церкви «Нове покоління». Останнім часом стає традицією проведення свят у дворах міста для дітвори – з аквагримом, малюнками на дошці, танцями-повторюваннями, конкурсами на спритність і кмітливість, а також багатьма іншими цікавими дворовими іграми. Окрім дитячих свят, церква займає активну позицію щодо роботи з дітьми і молоддю у навчальних закладах, а саме: представники громади, маючи домовленості з керівниками різних навчальних закладів, проводять в розмовно-ігровій формі лекції на теми: «Наркоманія», «СНІД», «Секс», «Відносини», «Аборти». Створено дитячі літні біблійні табори, де діти можуть приїхати на 21-й день і більше дізнатися про віру в Бога, а також, за словами керівників табору, «награтися, набігатися, натанцюватись і настрибатись» [3].

Таким чином, харизматичні церкви на сучасному етапі розвитку українського суспільства вже не обмежуються справами лише своєї релігійної общини, а намагаються розширити поле своєї соціальної активності в інших сферах суспільного життя. Розуміючи, що релігія в Україні найкраще може реалізуватися в духовній сфері, харизматичні лідери прагнуть до розширення свого впливу в просвітницько-освітнянському просторі. Значну роль у формуванні інформаційного простору країни відіграють навчальні заклади.

В свій час, у 1993 році в м. Першотравенськ (Дніпропетровська обл.), було

відкрито біблійний коледж, який згодом набув статусу Міжнародного. Студентами ставали представники різних конфесій, з різних куточків світу. Міжнародний біблійний коледж «Нове Покоління» ставить своїм завданням підготовку учнів, які прагнуть «змінити цей світ». Програма навчання побудована таким чином, щоб, отримуючи глибокі теологічні знання, студенти практикувалися в молитві й пості, євангелізації, роботі в центрах реабілітації, у виправних колоніях, в дочірніх церквах, в домашніх групах тощо. Навчання покликане забезпечити студенту надійний фундамент, правильне розуміння свого призначення в житті, досвід євангелізаційного і соціального служіння тощо.

Низка нинішніх пасторів, євангелістів, лідерів харизматичних рухів – випускники Міжнародного біблійного коледжу «Нове Покоління». Коледж має диференційоване навчання, певні гілки (факультативи): служіння пастора, євангелізм, молитовний, прославляння, молодіжне служіння, дитяче служіння, домашні групи, реабілітація, журналістика та засоби масової інформації, тюремне служіння, соціальна робота.

Особливу увагу церква «Нове покоління» приділяє інформаційній темі, а саме – інтернет-ресурсам, телебаченню. В 2014 році було запущено інтернет канал, який діє в онлайн режимі 24 години на добу та 7 днів на тиждень [3]. Канал дає змогу кожному бажуючому дивитись програми, створені на різні теми – про зцілення, євангелізації, проповіді пасторів з різних церков тощо. Основна зручність такого типу євангелізаційної діяльності полягає в тому, що, знаходячись в будь-якій точці світу, людина залишається на своїй «духовній хвилі». Окрім створення інтернет-каналу, церква «Нове покоління» зініціювала створення супутникового телеканалу «Новий християнський телеканал», який віщає зі супутника Astra 4A. Програми можуть дивитися жителі Фінляндії, Латвії, Литви, Естонії, Польщі, Білорусі, всієї східної частини Німеччини, європейської частини Росії (до Уралу), Чехії, Словенії, Словаччини, України, Австрії, Угорщини, Молдови, Ліхтенштейну, Румунії, Сербії, Боснії, Хорватії, Італії, Чорногорії, Албанії, Македонії, Болгарії, Греції, Туреччини, Грузії, Вірменії, північного заходу Казахстану. Також власники супутникових тарілок діаметром 120 см, що живуть в Норвегії, Швеції, Данії, Бельгії, Голландії, Люксембурзі, Німеччині, північному сході Франції, Швейцарії, Кіпрі, Сирії, Лівії, Півночі Іраку і Ірану, Азербайджана, півночі Туркменістану та Узбекистану. Варто відзначити, що Національна рада з питань телебачення й радіомовлення України видала телеканалу «Новий християнський» ліцензію на супутникове мовлення терміном на 10 років 12 лютого 2016 року. Мовлення телеканалу стартувало 27 лютого 2016 року. Мета створення Нового християнського каналу - формування позитивної репутації євангельської церкви серед зовнішніх цільових аудиторій, а також внутрішньої культури представників церкви, які забезпечують церкві виконання її місії і сталий розвиток. Завдання, які ставляться в ході реалізації такого гатунку соціально-євангелізаційної діяльності полягають в наступному:

- підвищення рівня знання внутрішніх і зовнішніх цільових аудиторій про результати соціально значимої діяльності євангельських церков різних конфесій на національному та міжнародному рівнях;
- створення майданчика для побудови конструктивного взаємодії з лідерами, експертами, представниками органів влади, представниками інших релігійних організацій;
- популяризація християнського способу життя, способу мислення (створення в суспільстві «моди на праведність»);
- формування серед парафіян євангельських церков культури, що сприяє підвищенню стійкості організації (в тому числі в кризових ситуаціях);
- інтеграція в соціум (в світські програми і проекти).

Контент формується на базі подій церков-партнерів ТВ-каналу, світового християнської спільноти та інформації соціального характеру. Регулювання контенту здійснюється за допомогою Інформаційної політики каналу, затвердженої його засновниками. Діяльність телеканалу спрямована на творення, духовне відродження суспільства, популяризацію християнських цінностей, формування позитивної репутації

християнських церков.

Підкреслюючи ті моменти, які є об'єднуючими для християнських церков, канал ініціює конструктивну співпрацю християн на благо розвитку українського суспільства загалом. Канал створює власні ТВ-проекти для популяризації сімейних цінностей; свідоцтва життєвих історій людей, які пізнали Бога; програми для молоді, які покликані розкрити молоді таланти, створення «моди на праведність», про що йшлося вище; новини християнського світу тощо.

Отже, мета харизматичної евангелізації реалізується у все більш диференційованому служінні, яке є формою адаптації харизматів в соціумі. Системні зміни в суспільстві й формування його «інформаційного» обличчя, спонукає до пошуку нових шляхів представленості харизматів в українському суспільстві. Використовуються новітні інформаційні технології, нові форми присутності в українському суспільстві і впливу на нього, через інформаційний простір в тому числі.

Д ж е р е л а

1. О.Спис. Соціальна активність сучасних протестантських громад (на прикладі баптистських, п'ятидесятницьких, харизматичних церков)// Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Вип. 163-164: Філософія. – Чернівці, 2003. - С.163-164.
2. Титаренко В. Соціально-евангелізаційна діяльність харизматичних церков через призму нових реалій часу //Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 2005. – С. 20-25.
3. Международный журнал «Новое поколение». Интернет-издание [Электронный ресурс].-Режим доступа <http://ngnews.org/ob-izdanii/>.-Назва з екрану.
4. Устав религиозной харизматической общины «Источник жизни» (г.Токмак Запорожской обл.) 1994 г. // ДАЗО. – Ф.1335. – Оп.26. – Спр.75. – Арк.49–53.
5. Устав религиозной харизматической общины «Новое поколение», пгт. Весёлое, 1994 г. // Державний архів Запорізької області (далі ДАЗО). – Ф.1335. – Оп.26. – Спр.75. – С.43–47.
6. Устав религиозной христианской харизматической общины веры евангельской «Источник жизни» г. Орехов, Запорожской области, 1995 г. // ДАЗО. – Ф.1335. – Оп.26. – Спр.75. – Арк.54–59.
7. Филипович Л.О. Нові релігії України: поява, типологія, перспективи // Релігійна свобода: історичне підґрунтя, правові основи і реалії сьогодення. – К.: 1998. – С.106-111.

10. Ольга МАКСИМЕНКО. Соціальне почуття новонавернених мусульман у різних країнах світу

Тенденція до посилення ісламофобії в її різноманітних виявах - від неприязного ставлення до мусульман й до відкритих актів агресії та закликів до ненависті і насильства стосовно представників цієї релігії - на жаль, спостерігається останнім часом у багатьох країнах світу. Цьому сприяють певні чинники: по-перше, інспіроване деякими недобросовісними ЗМІ ототожнення мусульман з терористами та екстремістами, нова хвиля страху, викликана репортажами про численні злочини бойовиків самопроголошеної «Ісламської держави» (діяльність якої взагалі суперечить духу ісламу як мирної і гуманістичної релігії, що визнає людське життя найвищою цінністю та прирівнює вбивство однієї людини до вбивства всього людства) [2] і нещодавніми терактами з великою кількістю людських жертв (зокрема, у Франції та Бельгії); по-друге, небажання пересічних людей бачити в своєму оточенні тих, хто від них чимось відрізняється (неприйняття «чужого», зумовлене уявним поділом світу на «ми» і «вони»). Носії іншої культури сприймаються як загроза порушення звичного способу життя, зміни усталеної системи цінностей. Звідси й різко негативне ставлення до біженців з Сирії та інших ісламських країн.

Водночас світ дедалі частіше стає свідком того, як люди, що сповідували іншу релігію (або ж були атеїстами), добровільно, за покликом власного серця стають мусульманами. В іслам переходять навіть ченці та священнослужителі [4, 5]. Цілком природно, що цей феномен привертає увагу як вітчизняних, так і зарубіжних релігієзнавців, соціологів, журналістів та письменників. Упродовж останніх років ними опубліковано цілу низку матеріалів, у яких детально описуються причини добровільного вибору ісламу представниками інших релігій. Зокрема, російський дослідник Андрій Ігнат'єв [3] об'єднує